ALGEMENE BESCHOUWINGEN

- **Programmabegroting 2027-2030**

STEINSBELANG

Noud Claessens

INLEIDING

Geachte voorzitter, college, collega raadsleden en inwoners van Stein hier aanwezig, of deze raadsvergadering volgend via de live stream of via de omroep MijnStreek Vandaag.

Als fractie SteinsBelang spreken wij eerst een woord van dank uit aan allen die hebben meegewerkt aan deze programmabegroting en aan de beantwoording van alle schriftelijke vragen die gesteld zijn.

Voorzitter, allereerst een vraag aan de fracties van CMB en DOS, voordat wij inhoudelijk ingaan op de voorliggende begroting.

In juni is het coalitieakkoord "Loestere, verbénje, doon" vastgesteld. Dat akkoord bevat de koers van de coalitie voor de komende jaren en de begroting die vandaag voorligt vormt daarvan de eerste concrete uitwerking.

Juist daarom viel het onze fractie op dat de coalitiepartijen samen meer technische vragen hebben gesteld dan de oppositie.

Dat roept bij ons de vraag op of alle coalitieraadsleden bij de vaststelling van het coalitieakkoord wel dezelfde mate van inzicht hadden in de inhoud en de gevolgen van de gemaakte afspraken, als de fractievoorzitters en de hoofdrolspelers aan de onderhandelingstafel, waarvan een aantal inmiddels op de wethoudersstoel zit.

Met andere woorden: waren alle raadsleden binnen de coalitie zich bij de vaststelling van"Loestere, verbénje, doon" voldoende bewust van de beleidsmatige en financiële consequenties van de afspraken waar zij mee instemden? Of was die kennis vooral aanwezig bij een beperkte groep betrokkenen?

Want als betrokkenheid, openheid en transparantie belangrijke uitgangspunten zijn richting inwoners, mag de raad dezelfde openheid verwachten.

Hoe beoordelen CMB en DOS dit zelf? Heeft deze begroting bevestigd dat alle coalitieraadsleden destijds goed wisten waar zij mee instemden, of laat het aantal technische vragen juist zien dat daar binnen de coalitie verschillende niveaus van inzicht bestonden?

FINANCIEEL GEZOND? KIJK VERDER DAN 2027

Voorzitter,

Het college presenteert voor 2027 een positieve begroting.

Dat is goed nieuws.

Maar wie verder kijkt ziet dat de financiële ruimte daarna snel kleiner wordt.

Tegelijkertijd lopen de schulden fors op.

De netto schuldquote stijgt volgens de begroting van ongeveer 124% in 2027 naar zelfs 155% in 2029.

Dat zijn percentages die je niet zomaar naast je neerlegt.

Natuurlijk kost investeren geld.

Maar een financieel gezonde gemeente herken je niet aan hoeveel geld zij uitgeeft.

Een financieel gezonde gemeente herken je aan het feit dat zij ook in moeilijke tijden overeind blijft.

En juist daarom vragen wij ons af:

Waar ligt voor dit college eigenlijk de grens?

Wanneer zegt dit college: tot hier en niet verder?

WE LEVEN IN EEN ONZEKERE TIJD

Voorzitter,

De wereld om ons heen verandert snel.

Gemeenten weten nog altijd niet precies wat zij de komende jaren vanuit Den Haag kunnen verwachten.

De kosten van projecten stijgen.

Aanbestedingen vallen duurder uit.

De economie blijft onzeker.

En de jeugdzorg blijft een financieel risico.

Volgens de begroting stijgen de uitgaven voor jeugdzorg van ongeveer 6,7 miljoen euro enkele jaren geleden naar circa 8,7 miljoen euro in 2027.

Dat is een stijging van ongeveer dertig procent.

Wij hopen allemaal dat hervormingen effect hebben.

Wij hopen allemaal dat de kosten stabiliseren.

Maar hopen is geen financieel beleid.

Voorzichtig begroten is dat wel.

Juist daarom vinden wij dat je niet iedere beschikbare euro nu al moet uitgeven.

Zorg dat je ruimte houdt.

Zorg dat je kunt bijsturen wanneer dat nodig is.

MENSEN OF STENEN?

Voorzitter,

Dan komen we bij misschien wel de belangrijkste politieke vraag van vandaag.

Waar leg je als gemeente je prioriteiten?

Want als wij naar deze begroting kijken zien wij heel veel geld richting gebouwen, infrastructuur en projecten gaan.

Nogmaals:

Investeren is belangrijk.

Maar wat gebeurt er als het financieel tegenzit?

Waar wordt dan op bezuinigd?

Niet op een gebouw.

Niet op asfalt.

Niet op beton.

Dan komen verenigingen in beeld.

Dan komen voorzieningen onder druk.

Dan komt ondersteuning aan inwoners onder druk.

En precies daarom zeggen wij vandaag:

Mensen gaan vóór stenen.

Een dorp wordt niet gemaakt door gebouwen.

Een dorp wordt gemaakt door mensen.

Door vrijwilligers.

Door mantelzorgers.

Door verenigingen.

Door inwoners die zich iedere dag inzetten voor hun omgeving.

Daar moeten wij zuinig op zijn.

INVESTEREN MET GEZOND VERSTAND

Voorzitter,

Steins Belang is niet tegen investeren. Dat hebben wij vandaag al gezegd. Maar investeren betekent ook vooruitkijken en zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld.

Daarom dienen wij samen met de VVD en PRO Stein een motie in om het resterende saldo van ongeveer 1.7 miljoen van de brugreserve na afronding van het project toe te voegen aan de reserve voor de nieuwbouw van OBS De Maaskei.

Niet omdat wij nóg meer willen uitgeven.

Maar juist omdat wij een belangrijke investering financieel robuuster willen maken. We weten allemaal dat grote bouwprojecten tijdens de voorbereiding en uitvoering te maken kunnen krijgen met prijsstijgingen en andere financiële tegenvallers. Door nu tijdig financiële ruimte te reserveren, voorkomen we dat toekomstige kostenstijgingen direct drukken op de algemene middelen of op toekomstige begrotingen.

Dat is niet kiezen voor meer risico.

Dat is kiezen voor minder risico.

Dat is niet extra geld uitgeven.

Dat is bestaande middelen verstandig inzetten.

Voorzitter, deze motie gaat over vooruitkijken. Over het beperken van toekomstige financiële risico's. En over ervoor zorgen dat een investering die de gemeente toch al gaat doen, financieel sterker en beter beheersbaar wordt.

Dat is investeren met gezond verstand.

Daarom vragen wij de raad deze motie te steunen.

WONINGBOUW: MINDER BELEID, MEER HUIZEN

Voorzitter,

Iedereen kent inmiddels wel een jongere die geen woning kan vinden.

Iedereen kent wel starters die noodgedwongen langer thuis wonen.

Iedereen kent ouderen die wel willen doorstromen maar geen geschikte woning kunnen vinden.

Wij lezen in deze begroting veel over programma's, visies en plannen.

Maar uiteindelijk telt maar één ding:

Hoeveel woningen worden er daadwerkelijk gebouwd?

Want inwoners kunnen niet wonen in een beleidsnota.

Ze kunnen niet wonen in een woonvisie.

Ze kunnen alleen wonen in een huis.

Daarom horen wij graag van het college hoeveel woningen in 2027 daadwerkelijk worden opgeleverd.

Niet gepland.

Niet onderzocht.

Niet verkend.

Maar echt gerealiseerd.

MFC DE GROUS

Voorzitter,

Dan MFC De Grous.

Een onderwerp waar wij als Steins Belang al vaker aandacht voor hebben gevraagd.

Wij zien dat het college een mediationtraject heeft ingezet.

Dat begrijpen wij.

Maar verenigingen kunnen niet eindeloos wachten.

Vrijwilligers verdienen duidelijkheid.

Gebruikers verdienen duidelijkheid.

Inwoners verdienen duidelijkheid.

Wij vragen daarom het college wanneer de betrokken verenigingen eindelijk perspectief krijgen op een structurele oplossing en ze te blijven ondersteunen waar nodig.

Want problemen oplossen is uiteindelijk belangrijker dan er opnieuw over praten.

HET CADEAUTJE DAT EEN BOEMERANG KAN WORDEN

Voorzitter,

Neem bijvoorbeeld de korting op de afvalstoffenheffing.

Dat klinkt natuurlijk sympathiek.

Wie wil er geen lagere rekening?

Maar laten we wel eerlijk zijn.

Deze korting wordt niet betaald doordat afvalverwerking goedkoper of efficienter is geworden.

Deze korting wordt betaald uit een reserve.

Uit een spaarpot.

Dat voelt een beetje alsof je thuis geld van je spaarrekening haalt om jezelf een cadeautje te geven.

Dat kan een keer.

Maar je kunt het niet blijven doen.

En daarom vrezen wij dat dit cadeautje uiteindelijk een boemerang wordt.

Want zodra de reserve opraakt, verdwijnen de kosten niet.

Dan bestaat het risico dat inwoners later alsnog de rekening krijgen.

Steins Belang heeft liever een eerlijk verhaal dan een tijdelijk voordeeltje dat later moet worden ingehaald.

Juist daarom dienen wij samen met PRO een motie in die kijkt naar structurele oplossingen. Niet door de rekening tijdelijk lager te maken met incidenteel geld, maar door te onderzoeken hoe we samen met gemeenten in de Westelijke Mijnstreek meer afval kunnen scheiden, meer kunnen recyclen en daarmee de toekomstige afvalkosten kunnen beperken. Als we de stijgende kosten van restafvalverwerking kunnen verminderen, levert dat uiteindelijk een veel duurzamer voordeel op voor onze inwoners dan een tijdelijke korting van vier jaar.

Want inwoners hebben uiteindelijk meer aan lagere afvalkosten door slimmer beleid dan aan een korting die straks weer verdwijnt.

Daarom vragen wij de raad deze motie te steunen.

MINDER ONDERZOEKEN, MEER DOEN

Voorzitter,

Wij zijn niet tegen onderzoeken.

Soms zijn ze noodzakelijk.

Maar als we deze begroting lezen zien we dat bijna 600.000 euro wordt uitgegeven aan onderzoeken, visies, plannen, evaluaties en beleidsontwikkeling.

600.000 euro.

Gemeenschapsgeld.

Dan mag je toch de vraag stellen:

Wanneer gaan we het ook gewoon doen?

Inwoners zitten vaak niet te wachten op nóg een rapport.

Nóg een visie.

Nóg een beleidsstuk.

Zij willen resultaten zien.

Zij willen dat problemen worden opgelost.

Zij willen dat de gemeente levert.

Want wat zegt het over onze prioriteiten als we bijna zes ton uittrekken voor onderzoeken en beleid terwijl we tegelijkertijd spreken over financiële voorzichtigheid?

Dat is een vraag waarop onze inwoners een antwoord mogen verwachten.

TOT SLOT

Voorzitter,

Laat één ding duidelijk zijn.

Wij zijn niet tegen investeren.

Wij zijn niet tegen ontwikkeling.

Wij zijn niet tegen vernieuwing.

Maar wij vinden wel dat ambitie hand in hand moet gaan met gezond verstand.

Wat wij vandaag besluiten, heeft gevolgen voor de komende jaren.

Daarom moeten we verder kijken dan de mooie plannen van vandaag.

Wij willen voorkomen dat toekomstige gemeenteraden straks moeten bezuinigen op inwoners omdat wij vandaag te veel risico nemen.

Wij willen voorkomen dat verenigingen, voorzieningen en kwetsbare inwoners uiteindelijk de rekening betalen.

Een financieel gezonde gemeente herken je niet aan hoeveel geld zij uitgeeft.

Een financieel gezonde gemeente herken je aan het feit dat zij óók in moeilijke tijden kan blijven zorgen voor haar inwoners.

Daarom zegt Steins Belang vandaag:

Wees ambitieus, maar blijf realistisch.

Investeer verstandig.

Kies voor mensen in plaats vóór stenen.

Kies voor doen in plaats vóór onderzoeken.

En schuif de rekening van morgen niet door naar onze inwoners.

Bedankt voor de aandacht en voor de kijkers thuis onze beschouwingen is terug te vinden op onze website www.steinsbelang.nl

Same veur de Maaskentjer!!!!!

Voorzitter, bedankt